

MUZEUL MEMORIAL „COSTACHE NEGRI”

Paul PĂLTĂNEA

La puține zile după moartea bunului său prieten, Vasile Alecsandri scria : „Negri era ultimul reprezentant al marilor noștri străbuni, model al tuturor frumoaselor însușiri care fac cinste omenirii... În mijlocul turburărilor noastre, în toiul nenorocirilor, când se părea că orice nădejde era pierdută pentru todeauna, multe inimi își regăseau puterea la ideea mângâietoare că Negri era acolo, mereu gata să se sacrifice pentru patria sa”. Mărturisirea prietenului de o viață împlinește, în căldura cuvintului, convingerea întregii generații pașoptiste care a preamărit nestrămutatul crez al lui Negri „de a lucra cu toții la vidi-carea din țărână a României și de a ne trezi în sfârșit la glasul eroicului său trecut, strigând cu toții : „Trăiască Unita Românie”.

Posteritatea a fost, însă, nedreaptă cu fapta lui Costache Negri, lăsînd, prea lesne, să se aștearnă uitarea peste pilduitoarea viață statornică în ideile revoluției de la 1848. Arareori pagini răzlețe și puține, foarte puține cărți au mai amintit de strădaniile lui Negri pentru înfăptuirea Unirii și a reformelor din anii domniei lui Alexandru Cuza.

Să-i amintim pe C. Missail, D. Teleor, Al. Papadopol-Calimach, Emil Girleanu, Gh. N. H. Munteanu-Birlad, sau pe Nicolae Iorga a cărui inflăcărată vorbă a răsunat la Galați, în 1912, la dezvelirea statuii lui Costache Negri. De altfel, la Galați, s-a păstrat tradiția cinstirii lui Costache Negri, deschiderea Muzeului memorial de la Mînjina (astăzi comuna Costache Negri) marcînd o împlinire a acestei tradiții.

Inițiativa gălățeană, alăturată ultimelor volume închinată lui C. Negri de Emil Boldan, Pericle Martinescu și Constantin C. Giurescu, creează perspectiva necesară înțelegerii vieții lui Negri în dimensiunile ei reale.

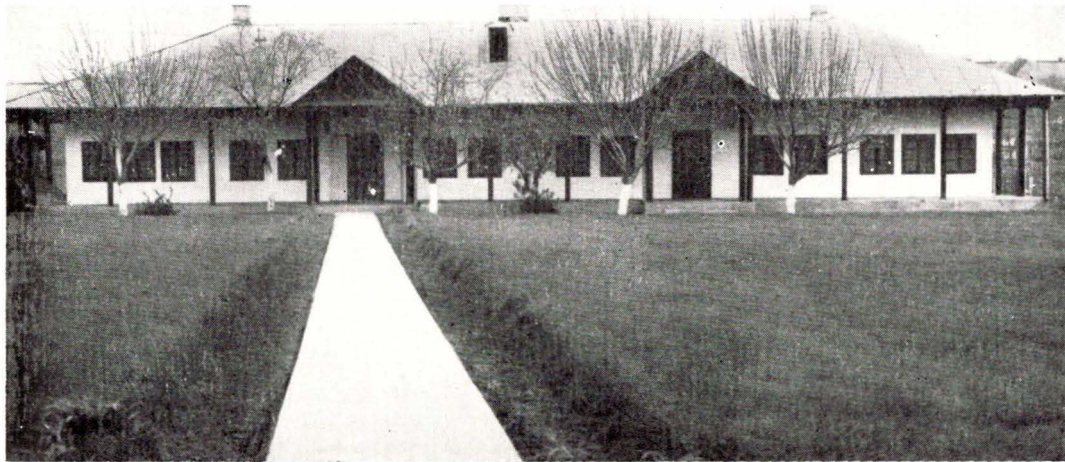
Legăturile familiei Negri cu județul Galați sînt vechi — mai sigur de la mijlocul secolului al XVIII-lea. Începătorul de neam, Apostol Negre*, jîtnicer, îndeplinește funcții în județul Covurlui. Fiul acestuia, Constantin biv vel stolnic, hotărnicia, la 25 septembrie 1785, moșiile Ipotești și Săulești de pe apa Hobălnei, din ținutul Tecuci. Acum ajung, poate, în posesia familiei Negre mai multe moșii din ținuturile Tecuci și Covurlui, printre care și Mînjina. O carte domnească din 10 februarie 1825 amintește Mînjina printre moșiile casei „răposatului aga Petrace Negre”. Nu era o moșie prea mare. Venitul anului 1831 a fost de 23 449 lei, din care scăzîndu-se cheltuielile de 19 776,26 lei a rămas un beneficiu net de 3 672,14 lei. În 1844 moșia avea o suprafață de 1 021 fălci.

Nu am găsit, deocamdată, documente referitoare la construcția casei ce adăpostește astăzi muzeul. Exista, probabil, la data de 16 ianuarie 1836, cînd, împărțindu-se averea rămasă de la Petrace Negre, lui Costache i se dă Mînjina.

Expoziția, folosind un bogat material arhivistic, prezintă o suită de momente din viața și activitatea luptătorului moldovean. Dintre documentele legate de copilăria și adolescența lui Costache Negri atrag atenția scrisoarea surorii mai mici, Zulnia, adresată lui Alexandru Papadopol-Calimach, amintind data morții tatălui ei, 12 martie 1823 ; cererea lui Costache Conachi, din 20 aprilie 1832, pentru plecarea tinărului Negri la studii ; și cea a lui Negri pentru a i se elibera pașapoartele necesare unor călătorii la Viena și în Anglia.

Întîlnirile de la Mînjina, cunoscute prin mărturisirile lui Vasile Alecsandri și Ion Ionescu de la Brad, participarea lui Costache Negri la împlinirea năzuințelor revoluționare pașoptiste, sînt ilustrate prin numeroase documente. Deosebit de importantă este scrisoarea adresată lui N. Bălcescu, la 25 iulie 1848,

*Costache Negri își modifică numele de familie (Negre), după prima sa călătorie în Franța.

Muzeul memorial „Costache Negri” de la Minjina

subscrisă și de V. Alecsandri, în care, o dată cu urări pentru izbînda revoluției, Negri adăugă : „*Vă mărturisim că mai întîi dorința noastră iaste de a ne uni cu voi neapărat, și spre acest sfîrșit ce are a ne aduce a forma o țară puternică și cu îndoit viitor, vom lupta cu cît ne va fi prin puțință*”.

Extrase din corespondența lui N. Bălcescu, referitoare la alegerea lui Negri ca șef al emigrației, subliniază prețuirea ce i se acorda lui „moș Costache” de către frunțașii revoluției de la 1848.

Alte documente se referă la primele funcții publice exercitate de Negri în anii premergători Unirii. Unele mărturii privesc activitatea desfășurată de Negri la Galați, ca pîrcălab, între anii 1851—1853, contribuind în mod esențial la modernizarea portului dunărean. Altele se referă la cea de director al Departamentului lucrărilor publice, în cadrul căreia a depus eforturi deosebite. O mare atenție a acordat introducerii telegrafiei în Moldova.

Costache Negri, omul politic, format în efervescența revoluționară ce anunța anul 1848, poate fi cunoscut prin multe din acțiunile desfășurate în anii Unirii și în vremea domniei lui Cuza. Se cuvine să subliniem faptul că Negri este unul dintre puținii sfinctici ai lui Cuza care a susținut cu tot entuziasmul întregul program social-politic al domnului Unirii. Este de ajuns să reamintim cuvintele cu care susține proiectul de improprietărire a țărănilor : „*Pentru a conlucra cu duvere și sfință datorie la statornicirea, înflorirea și mai vîrtos la apărarea țării, trebuie ca elementul cel mai numeros și temeinic al acestei țări să fie strîns legat de ea, încît pentru a apăra ceva trebuie să aibă și ceva de apărat*”. Întreaga activitate desfășurată la Constantinopol pentru recunoașterea Unirii definitive este caracterizată tot prin cuvintele lui Negri : „*Unirea se va face, și dinspre partea mea, sînt foarte mulțumit căci cel puțin toate ostelenile pe care ni le-am dat în privința asta, vor fi compensate de izbînda cauzei, fără să fiu altceva decît a cinzecea roată la căruța împrejurărilor*”...

Alte mărturii privesc preocupările lui Negri după abdicarea lui Vodă Cuza, ani în care, cu toate insistențele lui Kogălniceanu, Negri a refuzat, cu demnitate, să colaboreze cu guvernele lui Carol. A rămas toată viața consacrat convingerii că România nu are nevoie și nu trebuie să fie condusă de un prinț străin. A fost, de altfel, singurul dintre cei 19 semnatari ai actului de înființare a societății „Unirea”, 25 mai 1856, care s-a opus aducerii unui prinț străin pe viitorul tron al României.

Materialele muzeistice expuse completează reproducerile de documente cu ajutorul cărora vizitatorul poate cunoaște momente din viața aceluia, despre care M. Eminescu scria : „*Constantin Negri reprezenta nu numai cel mai curat patriotism și caracterul cel mai dezinteresat, dar și o capacitate intelectuală extraordinară căreia-i datorăm, în bună parte, toate actele mari săvîrșite în istoria modernă a românilor*”.

Mobila stil Boule și florentină sau țesătura japoneză cu însemnări, prezente în muzeu, ne reamintesc de omul de artă, mare prețuitor al culturii umane. Dintre obiectele personale muzeul posedă narghileaua lui C. Negri, o carte de vizită, un porte-feuille cu o însemnare autografă, și mapa folosită în activitatea desfășurată la Constantinopol.

Modesta casă de la Minjina, în care orice oaspete venit, mai de aproape sau mai de departe, a fost primit cu multă ospitalitate, n-a putut cuprinde decît o parte din cinstita viață trăită de Negri.

În încheiere dorim să evidențiem prețiosul sprijin pe care ni l-a acordat Ministerul Învățămîntului și Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj la organizarea muzeului, transferîndu-ne biroul lui Costache Negri, birou „*la care s-a scris Unirea*”, după mărturisirea lui G. Sion. Regretăm că nu am găsit aceeași înțelegere la unele muzee, ca acelea de la Ploiești și T. Severin, care au refuzat să ne cedeze unele documente.